

Workshop

Dimensiuni antropologice ale vindecării vineri 21 noiembrie 2025, orele 16.00- 21.00 hibrid

Organizatori: Dr. Petre Lăcrămioara, IAFR
Petre Iulian, UNOPA

Responsabil științific: Dr. Petre Lăcrămioara, IAFR

Comitetul științific: Dr. Turcu Suzana, IAFR

Rezumate

Secțiunea I

Dr. Petre Lăcrămioara, C. Ș. III, IAFR

“Vindecarea între medicină, psihologie și spiritualitate”

Vindecarea poate fi definită ca procesul prin care ființa umană caută restabilirea echilibrului – biologic, psihic, social și spiritual – după o experiență de ruptură produsă de boală sau suferință. În sens larg, ea nu se reduce la absența simptomelor, ci implică recuperarea sensului existenței și reconectarea la ordine și semnificație.

Din perspectivă biologică, corpul este abordat ca sistem regenerativ și autoreglator, capabil de homeostazie și refacere prin mecanisme celulare complexe — un proces de reechilibrare care devine metaforă a rezilienței vieții. La nivel psihologic, vindecarea este înțeleasă ca restaurare a echilibrului interior, prin procese de coping, reziliență și integrare a traumei. Psihiatria este privită ca un câmp de tensiune între modelul biologic și cel socio-cultural, în care „normalitatea” și „boala mintală” sunt construite cultural și negociate social.

Dimensiunea spirituală a vindecării este analizată ca reconectare cu întregul — corp, minte, comunitate și cosmos —, în care credința, ritualul, rugăciunea sau pelerinajul devin medii de transformare simbolică și experiențe de sacralitate. În același timp, lucrarea evidențiază diversitatea interculturală a practicilor de vindecare, de la medicina biomedică occidentală la

sistemele tradiționale africane, șamanismul amazonian sau Ayurveda, subliniind faptul că fiecare cultură propune propriile modele de restabilire a ordinii și sensului.

Prin această abordare interdisciplinară, lucrarea propune o viziune antropologică integrată asupra vindecării — ca proces continuu, relațional și narativ, în care corpul, mintea și sensul coexistă într-un dialog viu între biologie, cultură și transcendență.

Cuvinte cheie: vindecare, pluralism cultural, antropologie

Hint Simona, Psiholog clinician specialist, Asociația AIPE

“Dincolo de intervenție: relațiile familiale ca spațiu de sens și creștere”

În lucrul psihologic cu copiii cu tulburări de dezvoltare, vindecarea nu se reduce la progresul clinic sau la eficiența unei intervenții terapeutice, ci implică un proces mai amplu de reconstrucție relațională și de redescoperire a sensului. Familia devine astfel nucleul transformării, un spațiu simbolic în care copilul și părinții cresc împreună, învățând să-și recunoască vulnerabilitățile, resursele și capacitatea de reziliență. Din perspectivă sistemică și psihologică, relațiile familiale pot fi privite ca matrice de sens, în care procesele de atașament, empatie și reglare emoțională favorizează nu doar adaptarea copilului, ci și vindecarea emoțională a întregului sistem familial. Dincolo de intervențiile tehnice, acest demers propune o viziune umanistă și narativă asupra vindecării, în care relația devine locul în care se reconstruiește sensul, identitatea și speranța.

Cuvinte cheie: vindecare relațională, sens, familie, reziliență, psihologie sistemică, autism, dezvoltare emoțională.

David Gabriela, medic specialist alergolog, Saint Lukas Clinic

“Vindecare și identitate: o viziune din perspectiva constelațiilor sistemice”

Vindecarea psihologică poate fi înțeleasă ca un proces dinamic de restabilire a echilibrului în sistemul de relații în care individul este sau a fost integrat. Din perspectiva psihologiei sistemice și a teoriei constelațiilor sintetizată de Hellinger, identitatea nu este o entitate fixă, ci rezultatul interacțiunii dintre procesele intrapsihice, relaționale și transgeneraționale. Experiențele, traumele și loialitățile inconștiente ale sistemului familial modelează atât structura emoțională, cât și patternurile de relaționare ale persoanei.

Constelațiile oferă un cadru fenomenologic de explorare a câmpului relațional, în care participanții devin mediatori ai dinamicilor sistemice. Acest proces permite externalizarea tensiunilor invizibile, facilitând integrarea emoțiilor reprimite, restructurarea narativă a sinelui și restabilirea fluxului de apartenență. Din perspectivă clinică, metoda se corelează cu principiile psihoterapiei sistemice, ale teoriei atașamentului și ale abordărilor traumei complexe.

Astfel, vindecarea prin constelații nu urmărește doar reducerea simptomelor, ci reconstruirea coerenței identitare, recunoașterea locului propriu în sistem și transformarea suferinței într-o resursă de continuitate și sens. În termeni psihologici, vindecarea devine un proces de

autoorganizare și reconectare, în care individul își regăsește autonomia în contextul interdependenței sistemice.

Cuvinte cheie: constelații familiale, psihologie sistemică, identitate relațională, vindecare psihologică

Pătrașcu Aurelia, Psiholog clinician, logoped ACDP

“A fi împreună: relația terapeutică ca formă de vindecare”

Vindecarea psihologică nu este un act izolat, ci o experiență relațională care se construiește între două prezențe umane — copilul și terapeutul. În lucrul cu copiii din spectrul autismului, această relație capătă o semnificație profundă: ea devine puntea prin care lumea interioară a copilului se deschide către comunicare, contact și sens. În spațiul intersubiectiv al terapiei, emoțiile, gesturile și ritmurile devin forme subtile de dialog, iar încrederea — primul pas spre transformare.

Dintr-o perspectivă antropologică, relația terapeutică poate fi înțeleasă ca un ritual contemporan al re-conectării: un proces de restabilire a continuității între sine și lume. În această întâlnire, terapeutul nu „vindecă” în sens medical, ci creează un cadru sigur în care copilul învață treptat să fie „împreună cu” celălalt. Astfel, vindecarea devine o experiență de sens, prezență și co-creație umană.

Cuvinte-cheie: relație terapeutică, vindecare psihologică, autism, intersubiectivitate, spațiu simbolic, antropologia vindecării, prezență empatică, sens relațional.

Petre Iulian, UNOPA, **Dr. Petre Lăcrămioara**, C. Ș. III, IAFR

“Reziliența și reconstrucția sensului la persoanele care trăiesc cu HIV”

Infecția cu virusul imunodeficienței umane (HIV) reprezintă o afecțiune cronică, incurabilă, care necesită tratament medical continuu și presupune o transformare profundă a existenței individuale. În ciuda progreselor terapeutice semnificative aduse de terapia antiretrovirală, care permite o speranță de viață apropiată de cea a populației generale, HIV rămâne o boală fără vindecare biologică, o condiție cu care persoana trebuie să învețe să trăiască. Dincolo de dimensiunea medicală, viața cu HIV devine o experiență existențială complexă, ce implică restructurarea identității, a relațiilor sociale și a sensului personal al vieții.

Pentru multe persoane care trăiesc cu HIV, procesul de adaptare implică mecanisme de coping variate — de la acceptare, spiritualitate și umor, până la participare comunitară și activism. Aceste strategii nu doar reduc stresul psihologic, ci contribuie la reconstrucția de sine, oferind posibilitatea unei „vindecări psihologice” în absența vindecării medicale.

Scopul lucrării este de a explora procesele de reziliență, coping și reconstrucție a sensului la persoanele care trăiesc cu HIV, evidențiind modul în care acestea transformă experiența bolii într-o formă de vindecare psihologică și existențială.

Cuvinte cheie: reziliența, sens, coping, viața cu HIV

Secțiunea II

Dr. Stan Cristina, C. Ș. III, IAFR

“Gândirea pozitivă în procesul de vindecare: mit sau realitate?”

În cazul pacienților cu boli cronice sau după intervenții chirurgicale, gândirea pozitivă este frecvent asociată cu un proces de vindecare mai rapid, fiind promovată atât *intuitiv*, cât și în unele abordări terapeutice moderne. Cercetarea noastră și-a propus să analizeze critic rolul gândirii pozitive în recuperarea fizică și psihică, explorând granița dintre mit și realitate științifică. Pe baza literaturii de specialitate din domeniile psihologiei, medicinei și neuroștiințelor sunt prezentate mecanismele prin care o atitudine pozitivă privind procesul terapeutic, informațiile cât mai detaliate și pe înțelesul pacientului, explicarea schemei de tratament și a simptomelor cu care se va confrunta pacientul duc la scăderea stresului și implicit la o vindecare mai rapidă.

De asemenea, sunt discutate limitele acestui concept și riscurile supraevaluării gândirii pozitive, inclusiv tendința de a minimaliza rolul intervențiilor medicale sau de a induce culpabilizarea pacientului. Concluzia subliniază necesitatea unei abordări echilibrate, în care gândirea pozitivă este privită ca un factor complementar, nu ca un substitut al tratamentului medical, contribuind realist la procesul de vindecare.

Cuvinte cheie: gândire pozitivă, boli cronice, abordare terapeutică

Dr. Nicoleta Milici, C. Ș. III, IAFR,

“Impactul sociologic al epidemiilor și pandemiilor: vindecarea fricii”

Pandemiile și epidemiile reprezintă nu doar fenomene medicale, ci și evenimente sociale totale, în sensul lui Marcel Mauss — momente în care frica, vulnerabilitatea și solidaritatea reconfigurează structurile colective și reprezentările despre corp, boală și moralitate. Dincolo de dimensiunea biologică a contagiunii, epidemiile activează procese complexe de stigmatizare, moralizare a bolii și negociere a încrederii între indivizi, instituții și știință. În mod paradoxal, ele funcționează ca oglinzi sociale care reflectă tensiunile dintre cunoașterea științifică și credințele populare, dintre autonomie și control, dintre corpul individual și corpul politic.

Frica — emoție colectivă centrală în timpul epidemiilor — are o funcție dublă: dezintegrează coeziunea socială, dar, în același timp, creează noi forme de solidaritate. „Vindecarea fricii” devine astfel o dimensiune socială a procesului de recuperare, implicând reconstituirea încrederii în instituțiile publice, reconectarea la comunitate și refacerea sensului colectiv al siguranței. În acest sens, vindecarea depășește sfera medicală, devenind o formă de reparare simbolică a rupturilor sociale, o „terapie a sensului” la nivel comunitar.

Analize recente despre impactul pandemiei COVID-19 arată că adaptarea psihosocială, solidaritatea și participarea civică au fost factori esențiali în reducerea anxietății colective și în refacerea coeziunii sociale. Astfel, antropologia și sociologia contemporană propun o perspectivă asupra vindecării ca proces cultural și moral, nu doar biologic: vindecarea fricii înseamnă reînvățarea încrederii, resemnificarea suferinței și redescoperirea sensului de apartenență.

Cuvinte-cheie: pandemie; frică colectivă; solidaritate; antropologia bolii; vindecare socială; COVID-19; sens și reziliență.

Dr. Turcu Suzana, C. Ș. III, IAFR,

“O abordare antropologică asupra bunăstării îngrijitorilor persoanelor cu cancer”

Îngrijirea unei persoane cu cancer schimbă profund viața familiei. Nu este vorba doar de tratamente și internări, ci și de reorganizarea rolurilor, a rutinei și a relațiilor. Îngrijitorii informali – de regulă membri ai familiei – oferă sprijin emoțional, ajutor fizic și coordonează contactul cu sistemul medical. Acest rol poate aduce și un sentiment de sens sau de apropiere față de persoana bolnavă, dar, în același timp, este frecvent însoțit de stres intens, oboseală, depresie, anxietate și degradarea calității propriei vieți.

Studiul urmărește să înțeleagă cum contextul social, economic și cultural modelează această experiență. Printr-un scoping review ghidat de protocolul PRISMA-ScR, au fost căutate în PubMed lucrări publicate între 2020 și 2025, care analizează legătura dintre caracteristicile socio-demografice ale îngrijitorilor și indicatori de bunăstare precum stres, depresie, anxietate, reziliență sau calitatea vieții. Au fost reținute 12 studii, majoritatea transversale, realizate în țări și contexte culturale variate. Împreună, acestea oferă o imagine amplă asupra felului în care inegalitățile sociale se traduc în suferință psihologică.

Din sinteză se conturează un profil clar de vulnerabilitate: îngrijitorii cu venit mic, educație redusă, șomaj sau muncă precară, cei care locuiesc în mediul rural și, în special, femeile, prezintă niveluri mai ridicate de distress emoțional și o calitate a vieții mai scăzută. Vârsta mai înaintată și îngrijirea pacienților aflați în stadii avansate ale bolii sau cu multiple comorbidități sporesc această povară. În opoziție, reziliența psihologică, existența unor rețele de suport social, resursele religioase și spirituale și o comunicare deschisă, empatică, cu echipa oncologică apar ca factori protectivi. Ele nu anulează dificultățile, dar le fac mai suportabile și permit o mai bună adaptare la rolul de îngrijitor. Concluzia este că sprijinul oferit acestor persoane trebuie gândit integrat: reducerea inegalităților materiale, creșterea nivelului de informare și accesul la suport psihologic și comunitar devin esențiale pentru protejarea bunăstării lor.

Cuvinte-cheie: îngrijitori familiari, cancer, bunăstare psihologică, reziliență, factori de risc

Dr. Petrescu Monica, C. Ș. III, IAFR

“Impactul terapiei minte-corp asupra calitatii vietii in contextul experientei oncologice”

Experiența oncologică reprezintă una dintre cele mai complexe provocări ale existenței umane, cu implicații medicale, psihologice, sociale și spirituale profunde. În ultimele decenii, terapiile minte-corp (mind-body therapies) au devenit un domeniu tot mai explorat în oncologie, aducând o perspectivă integrativă asupra vindecării și calității vieții. Aceste intervenții – precum mindfulness, meditația, yoga, respirația conștientă, relaxarea progresivă sau biofeedbackul – se bazează pe relația bidirecțională dintre procesele psihice și fiziologice. Ele contribuie la reglarea răspunsului la stres, la reducerea anxietății și depresiei, la ameliorarea durerii și oboselii cronice, dar și la îmbunătățirea percepției asupra sensului și controlului personal.

Studiile recente arată că integrarea terapiei minte-corp în îngrijirea oncologică favorizează adaptarea emoțională și crește complianța la tratamente medicale, reducând totodată markerii biologici ai stresului, precum cortizolul sau inflamația sistemică. Dincolo de efectele psihofiziologice, aceste practici cultivă o atitudine de prezență și auto-compasiune, facilitând un proces de „vindecare interioară” în care boala devine o oportunitate de reconectare la propriul corp și la sensul vieții.

Prin urmare, terapia minte-corp redefinește paradigma vindecării oncologice, deplasând accentul de la supraviețuire biologică la restaurarea echilibrului între corp, minte și spirit – o dimensiune esențială pentru calitatea vieții pacienților oncologici.

Cuvinte-cheie: terapie minte-corp, oncologie, calitatea vieții, reglare emoțională, mindfulness, vindecare integrativă.

Dr. Neagu Alexandra, C. Ș. III, IAFR,

“Terapia schemelor în înțelegerea și vindecarea tiparelor transgeneraționale maladaptative la femei”

Terapia schemelor oferă o perspectivă integrativă asupra modului în care experiențele timpurii – frustrarea nevoilor emoționale de bază, traumatizarea sau victimizarea, dezechilibrul dintre implicare și autonomia personală, precum și internalizarea selectivă a modelelor parentale – contribuie la formarea și consolidarea schemelor maladaptative timpurii. Acestea au fost identificate ca fiind structuri psihologice profunde și rigide, care impactează modul în care o persoană simte și gândește despre ea sau ceilalți, cu efect direct asupra comportamentului și relațiilor sale. Când schemele maladaptative se activează, ele reduc funcționalitatea socială prin distorsionarea imaginii de sine, restrângerea opțiunilor de viață, afectarea relațiilor interpersonale și a parcursului profesional.

În rândul femeilor, scheme precum Sacrificiul de sine, Subjugarea, Abandonul și Neîncrederea tind să coreleze cu dificultăți în stabilirea și menținerea limitelor, roluri dezechilibrate în cuplu și alegeri de partener nepotrivite. În planul identității personale, schemele Standarde

Nerealiste și Deficiență/Rușine au fost asociate cu autocritică accentuată, sentiment de insuficiență și stimă de sine scăzută, în timp ce schemele Subjugare, Sacrificiu de Sine și Nevoia de Aprobare și de Recunoaștere se manifestă frecvent prin dificultăți în a-și exprima dorințele și preferințele, precum și o nevoie constantă de validare și acceptare externă. La nivel profesional, schemele de Subjugare, Sacrificiu de sine, Eșec și Standarde Nerealiste pot limita asumarea oportunităților, exprimarea nevoilor și menținerea unui echilibru sănătos între performanță și conservarea resurselor personale.

Literatura a pus în evidență transmiterea transgenerațională a schemelor maladaptative prin experiențe adverse, mecanisme defensive ori stiluri parentale. Prezentarea își propune să exploreze modul în care vulnerabilitățile emoționale neadresate ale părinților sunt reactivate și reproduse în relația cu copiii, precum și intervențiile specifice terapiei schemelor – în special conștientizarea, reparentarea limitată și restructurarea cognitiv-emoțională – considerate esențiale pentru a întrerupe ciclurile intergeneraționale disfuncționale și pentru a facilita vindecarea rănilor relaționale timpurii.

Cuvinte cheie: tipare transgeneraționale, vindecare, terapia schemelor